

۲۲۵۰۷۵۷

بسم الله الرحمن الرحيم

دوا کستری کل استان نرد
معاونت طابع انسانی و امور فرهنگی

چهل رأی؛ چهل تجربه

آرای بانکی

جلد ششم

با همکاری بانک ملی ایران

عنوان قراردادی	ایران، قوانین و احکام Iran, Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	چهل رای چهل تجربه - مؤلف معاونت منابع انسانی دادگستری کل استان یزد
مشخصات نشر	یزد، قراقرز، ۱۳۹۹ -
مشخصات ظاهری	ج ۱
شابک	دوره ۱: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۵۷۰-۰-۱، ج ۱: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۵۷۰-۰-۲، ج ۲: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۵۷۰-۰-۳، ج ۳: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۵۷۰-۰-۴، ج ۴: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۵۷۰-۰-۵، ج ۵: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۵۷۰-۰-۶، ج ۶: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۵۷۰-۰-۷، ج ۷: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۵۷۰-۰-۸، ج ۸: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۵۷۰-۰-۹، ج ۹: ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۵۷۰-۰-۰
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتاب حاضر برگرفته از آرای قضایی دادگستری استان یزد است.
یادداشت	جلد اول و دوم با همکاری کتاب و کتابخانه دادگستری استان یزد.
یادداشت	جلد سوم و چهارم با همکاری موقوفه حاج ابوالقاسم رشتی تدوین شده است.
یادداشت	جلد پنجم با همکاری معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری کل استان یزد.
یادداشت	جلد ششم گردآوری معاونت منابع انسانی و امور فرهنگی دادگستری کل استان یزد.
یادداشت	جلد ششم با همکاری بانک ملی ایران.
یادداشت	جلد هفتم با همکاری مرکز وکلای قوه قضاییه استان یزد.
یادداشت	ج ۱ - ۴ (۷۰ چاپ اول ۱۴۰۰) (فیا)
مترجمان	ج ۱: ۲ آرای تجاری - ج ۲: ۳ آرای وقف (۱) - ج ۳: ۴ آرای وقف (۲) - ج ۴: ۵ آرای مجازات جایگزین حبس
موضوع	ج ۵: ۶ آرای بانکی - ج ۶: ۷ شکلی گزافی در دادرسی مدنی آرای حقوقی - ایران - یزد (استان) Judgments -- Iran -- Yazd (Province)
شناسه افزوده	ایران وزارت دادگستری دادگستری کل استان یزد معاونت منابع انسانی
رده بندی کنگره	KMH1۷۸۷
رده بندی دیویی	۵۵/۴۴۷
شماره کتابشناسی ملی	۷۴۲۰۹۶۹
اطلاعات راکورد کتابشناسی	فیا

عنوان کتاب: چهل رای، چهل تجربه - جلد ششم
گردآوری: معاونت منابع انسانی و امور فرهنگی دادگستری کل استان یزد

ناشر: قراقرز

نوبت و سال چاپ: اول چاپ ۱۴۰۰

قطع: رقعی

طراح جلد: الهام قاسمی بهارونجی - محسن جعفریان اردکانی

صفحه آرا: محمدجعفر فلاح

ناظر چاپ: محمد محمدی

تهیه و تدوین: حسین خانزاده

ویراستار: حسین خانزاده

ناظر علمی: علیرضا حسین بیکی

همکار اجرایی: محسن کریم بیکی فیروزآبادی

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال

شابک (جلد ۶): ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۵۷۰-۰-۷

شابک (دوره): ۹۷۸-۶۲۲-۹۶۵۷۰-۰-۱

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۳۹۵۴۰۹۳۴

پیش‌گفتار	۱
یادداشت	۵
رای شماره ۱: حدود اصل آزادی طرفین در انعقاد قراردادهای بانکی	۷
رای شماره ۲: بلوکه کردن قسمتی از مبلغ تسهیلات	۱۳
رای شماره ۳: انعقاد قرارداد جدید بمنظور تسویه تسهیلات سابق	۱۹
رای شماره ۴: قراردادهای رهن کلی و عمومی	۲۷
رای شماره ۵: لزوم رعایت دامنه نرخ سود اعلامی بانک مرکزی	۳۵
رای شماره ۶: توقیف وجه تسهیلات و تسویه وام قبلی	۴۱
رای شماره ۷: تعدیل قضایی قراردادهای بانکی	۴۷
رای شماره ۸: ابطال یا اصلاح قراردادهای مخالف مصوبات بانک مرکزی	۵۳
رای شماره ۹: تسویه تسهیلات براساس نخستین قرارداد	۵۹
رای شماره ۱۰: درج عقد صلح ضمن قراردادهای بانکی	۶۵
رای شماره ۱۱: برداشت وجه تسهیلات توسط بانک و عدم اجرای عقد	۷۱
رای شماره ۱۲: ورود ضرر به طرفین قرارداد در صورت ضرر ده بودن عقد مشارکت	۷۵
رای شماره ۱۳: عدم لزوم طرح دعوی ابطال قراردادهای مخالف قانون	۸۳
رای شماره ۱۴: توافق طرفین جهت اعدا وام به منظور تسویه وام های سابق	۸۹
رای شماره ۱۵: جبران خسارت کامل شریک در صورت بطلان قرارداد	۹۷
رای شماره ۱۶: تقاضای ابطال سند رهنی در صورت دریافت مبلغ مازاد	۱۰۷
رای شماره ۱۷: طرح دعوی ابطال یا اصلاح قرارداد توسط ضامن	۱۱۳
رای شماره ۱۸: وضعیت موسسات مالی که تحت نظر بانک مرکزی فعالیت نمی کنند	۱۲۳
رای شماره ۱۹: پذیرش اصل صحت در قراردادهای بانکی	۱۲۷
رای شماره ۲۰: ماهیت قراردادهایی که برای تسویه تسهیلات قبلی منعقد می گردد	۱۳۳
رای شماره ۲۱: نحوه تسویه تسهیلات ارزی	۱۴۵
رای شماره ۲۲: اصلاح یا ابطال اجرائیه ثبتی	۱۵۵

۱۶۵.....	رأی شماره ۲۳ : وضعیت قراردادهای امحاء شده بانکی
۱۷۱.....	رأی شماره ۲۴ : تعیین میزان بدهی قبل از سررسید وام
۱۷۵.....	رأی شماره ۲۵ : رعایت نرخ سود در قراردادهای بانکی
۱۷۹.....	رأی شماره ۲۶ : ادغام بانک در بانک دیگر
۱۸۵.....	رأی شماره ۲۷ : تراضی بر خلاف مصوبات بانک مرکزی
۱۹۱.....	رأی شماره ۲۸ : مطالبه مازاد مبلغ پرداختی در صورت بطلان قرارداد
۱۹۷.....	رأی شماره ۲۹ : تأثیر بی اعتباری قرارداد بر ضمانت ضامن
۲۰۳.....	رأی شماره ۳۰ : حق اشتراک سالیانه در عقد مرابحه
۲۰۹.....	رأی شماره ۳۱ : امکان ابطال شروط ضمن قرارداد در صورت تقاضای ابطال قرارداد
۲۱۷.....	رأی شماره ۳۲ : مصرف مبلغ تسهیلات در موضوع تعیین شده
۲۲۱.....	رأی شماره ۳۳ : لزوم طرح دعوی ابطال قرارداد در صورت طرح دعوی ابطال اجرائیه
۲۲۷.....	رأی شماره ۳۴ : میزان نرخ سود در صورت عدم تعیین آن توسط بانک مرکزی
۲۳۱.....	رأی شماره ۳۵ : لزوم رعایت نرخ سود در صورت تعیین آن توسط بانک مرکزی
۲۳۵.....	رأی شماره ۳۶ : تأثیر عدم امکان اجرای قرارداد بر صحت آن
۲۴۱.....	رأی شماره ۳۷ : تأثیر حکم اصلاح یا ابطال قرارداد بر عقد رهن
۲۴۹.....	رأی شماره ۳۸ : تأثیر عدم رعایت نرخ سود اعلامی بانک مرکزی بر کل قرارداد
۲۵۳.....	رأی شماره ۳۹ : اصلاح نرخ سود و اصلاح اجرائیه
۲۵۹.....	رأی شماره ۴۰ : ادعای صوری بودن با توجه به قصد و هدف بانک
۲۶۵.....	قضات صادرکننده رأی
۲۶۹.....	فهرست واژگان کلیدی

قانون، نظم ناقص است و نمی‌توان در آن همه راه‌حل‌ها را یافت و این قدرت رویه قضایی است که می‌تواند به کمک تفسیر قانون به ارائه تفسیری منطبق با واقعیت‌ها بپردازد؛ رویه قضایی عامل مهمی در تحقق نظم حقوقی است و با فقدان قوانین که از هر حیث جامع و کامل باشند، بهتر است از تصمیمات مشابه گذشته برای نیل به عدالت و امنیت قضایی برای پر کردن خلأهای قانونی استفاده کرد و باید پذیرفت که نقش رویه قضایی را نمی‌توان نادیده گرفت و به تعبیری حکم سرچشمه آب زندگی را برای قانون دارد.

در وصف اهمیت رویه قضایی همین بس که برخی اعتقاد دارند، رویه قضایی آئینه بهره‌مندی اعضای جامعه از عدالت، اخلاق و تمدن است و رأی قاضی از جمله عوامل پیشرفت و شکوفایی حقوق است. در نظام حقوقی آمریکا و انگلیس که اصطلاحاً «کامن لو» گفته می‌شود، رویه قضایی از منابع معتبر حقوقی است و جایگاه ارزشمندی دارد و برای محاکم الزام‌آور است، اما در نظام حقوقی «رومی-ژرمنی» مانند فرانسه، رویه قضایی تا به این اندازه اعتبار نداشته و لازم‌الاتباع نیست، اما انتشار آن در برخی موارد الزامی است. در کشور ما نیز قضات آنچنان میل و رغبتی به تبعیت از آرای مشابه صادرشده در موارد یکسان را ندارند و حتی رویه قضایی به صورت رسمی برای اطلاع مردم منتشر نمی‌شود. در دوره جدید مدیریت قوه قضاییه می‌توان تغییر در این نگرش را آهسته آهسته به خوبی دید و باید به تاثیرهای مفید این برنامه مدیریتی امید زیادی داشت.

تصمیمات نهایی مراجع قضایی و نتیجه تلاش دادرسان غالباً در قالب اثر مکتوب و رأی متجلی می‌شود. هر رأی علاوه بر غرض و هدف اصلی آن که فصل خصومت، احقاق حق و اجرای عدالت است، آثار فرعی نیز دارد که از جمله می‌توان به تاثیر آن بر شیوه تفکر قضایی و

تفسیر سایر قضات و حقوقدانان در موضوعات یا احکام مشابه و مناسبت قراردادی بین مردم اشاره کرد. بنابراین انتشار و تحلیل علمی آراء، علاوه بر تبیین نقاط قوت و ضعف رأی، می‌تواند باعث توجه بیشتر دست‌اندرکاران حقوقی و تصمیم‌سازان دستگاه قضایی گردد که این امر نیز به نوبه خود موجب غنای علمی آراء خواهد شد.

رویه قضایی به قانون عینیت می‌بخشد، به آن تحرک می‌دهد، نقاط ضعف، شدت و نارسائی آن را برطرف کرده، با نیازهای اجتماعی منطبق می‌سازد، موجب نشو و نمو، تکامل و تحول قوانین و نیز سایر منابع حقوق است. معیار خوبی برای سنجش عدالت و سرانجام انعکاسی از اخلاق و تمدن یک ملت است و این رویه قضایی است که مسیر حرکت تحولات فکری را معین می‌کند و راه‌گشای رفع معضلات اجتماعی است. رویه قضایی آسان‌تر از قواعد قانونی از مرزها عبور می‌کند. استفاده از رویه قضایی کشورهای خارجی در مقایسه با استفاده از قوانین آن کشورها دارای قبح کمتری است. امروزه رویه قضایی سهم بزرگی در شکل‌گیری حقوق دارد. بررسی آن دیگر جنبه تفننی سابق را از دست داده، به عنوان یک ضرورت مطرح است، به طوری که شناخت حقوق موضوعه بدون توجه به رویه قضایی غیر ممکن است. امروزه، بعضی از رشته‌های حقوق اساساً رویه‌ای است.

نقش مؤثر قاضی مبتکر و خلاق، در بخش نارسایی‌های قانونی آشکارتر می‌شود؛ زیرا از سویی در فرض سکوت یا نقص یا اجمال یا تعارض قوانین نمی‌تواند از احقاق حق خودداری کند و مکلف است با استناد به منابع معتبر اسلامی یا فتاوی معتبر و اصول حقوقی که مغایر شرع مقدس نباشد، حکم قضیه را صادر کند. از سوی دیگر قاضی به اقتضای رشته تحصیلی و تربیت شغلی، انسانی حق‌گرا است و وجدان عدالت‌گری وی در برخورد با نارسایی‌های قانونی وی را به جستجوی راه حل و تلاش برای احیا و ترمیم حقوق از دست رفته اشخاص وامیدارد. این تلاش‌ها غالباً به اصلاح قوانین یا ایجاد رویه قضایی منتهی شده یا

خواهد شد. در حقیقت قاضی قانون‌گذار دومی است که به قانون‌گذار اول یعنی دستگاه قضایی می‌پیوندد. این مسأله عرصه را برای جبران نقصان‌ها و کمبودهای قانون به قاضی می‌دهد زمانی که اجرای قانون بر عهده قاضی گذاشته می‌شود. بنابراین اصل بر آن است که خود قاضی قانون را تفسیر نموده که به این موضوع تفسیر قضایی گفته می‌شود.

برای اولین بار در تاریخ دادگستری یزد، به صورت رسمی، جمع‌آوری آرای قضایی و انتشار آن در دستور کار معاونت منابع انسانی قرار گرفته است. جمع‌آوری محصول مکاتبات و اندیشه‌های قضایی و بهره‌برداری دو چندان از سرمایه‌های انسانی یک سازمان یک کار ضروری است. این اندیشه‌ها گاه حاصل مطالعات ارزشمند و مباحثات طولانی است و هزینه‌های زیادی از بیت‌المال صرف شده تا به محصول رسیده است و لازم است به نسل‌های بعدی هم منتقل شود.

اقدام دستگاه قضایی استان یزد در جمع‌آوری آرای قضایی و انتشار آن با چند هدف صورت گرفته است:

اولاً: رونق رویه قضایی در کشور. یکی از دلایل ناکارآمدی رویه قضایی در کشور ما در معرض قضاوت نبودن آرای محاکم دادگاه‌ها است و آرای محاکم کمتر در معرض ارزیابی صاحب نظر و علمای حقوق قرار می‌گیرد.

ثانیاً: صدور آرای متقن و شاخص و کاهش موارد نقض آراء قبل از تغییر ساختار دستگاه قضایی در گرو شناسایی قضات و استعدادهای آنان در حوزه شکل و محتوای آراء است.

ثالثاً: به مصداق «آثارنا تدل علینا» تهیه یک بانک جامع آرای فاخر و قاعده‌ساز باید قضات را به سمت و سوی کیفی محور امور قضایی سوق دهد و این مهم علاوه بر حفظ شکوه و شوکت رأی قاضی، نیاز به زمینه سازی و تشویق دادرسانی دارد که با آثار ماندگار خویش که عصاره و چکیده درک و دریافت آنها از جریان دادرسی است.